

William Shakespeare

(1564. – 1616.)

GRAĐANSKA BIOGRAFIJA

- malo je pouzdanih podataka o Shakespeareovu životu
- rođen u Stratfordu na Avonu
- tamo je imao obitelj
- otišao u London, tamo je postao pisac i glumac (1592. godine spominje se kao istaknuti londonski glumac i dramski pisac)
- vratio se u Stratford, napisao oporuku i umro 1616. godine od groznice ili trbušnog tifusa
„U svemu ostalom on je svojevrsni ekvivalent elektrona – zauvijek je tu, i nije tu.” (Bill Bryson)
- prvi pisani portret nastao je 64 godine nakon Sh. smrti:
„...bio je zgodan čovjek, skladnog obliča: u društvu vrlo spretn i vrlo brza i ugodna, domišljata duha.” (John Aubrey, 1680.)
- ne zna se pouzdano kako je izgledao (3 sačuvana moguća portreta)

RADNJA DRAME

Danskom kraljeviću Hamletu stric **Klaudije** ubio je oca. Preuzeo je dansko prijestolje i oženio se kraljicom **Gertrudom**, Hamletovom majkom, ni dva mjeseca nakon kraljeve smrti. Hamlet je zbog toga očajan i razmišlja o samoubojstvu. Javnost misli da je kralj Hamlet umro prirodnom smrću. Hamletu se ukazuje **očev Duh** koji zahtijeva osvetu za podlo bratoubojstvo. Hamlet odlučuje uvjeriti se u istinitost Duhovih riječi: glumi ludilo. Njegovo promijenjeno ponašanje pogađa **Ofeliju** koja ga voli. Nehotice ubije njezina oca, **Polonija**, kraljeva savjetnika, koji je prisluškivao njegov razgovor s kraljicom, skriven iza zastora.

Priređuje predstavu „*Gonzagino umorstvo*“ (tzv. *Mišolovku*) koju izvodi putujuća kazališna družina. Predstava prikazuje dansku situaciju, samo imena su promijenjena. Prati kraljeve reakcije i kada Klaudije prekida izvedbu, Hamlet je siguran da je Duh govorio istinu. Kralj šalje na prijevaru Hamleta u Englesku s namjerom da ga ubije. Hamlet otkriva spletku i vraća se u Elsinore na dan Ofelijina pogreba. **Laert**, Ofelijin brat izaziva Hamleta na dvoboj, želi osvetiti očevu i sestriinu smrt. Klaudije opet spletkari (otrovani mač, otrovano vino), no u dvoboju dolazi do zamjene mačeva. Hamlet ubije Laerta, kraljica slučajno ispije otrovano vino, a Hamlet zadnjim snagama ubije Klaudija. Umire na rukama prijatelja **Horacija** kojega moli da svijetu kaže istinu. Dansko prijestolje preuzima **Fortinbras**, norveški kraljević.

HAMLET, 1600.-1601.

TRAGEDIJA OSVETE – osnovni motiv osveta očeva ubojstva
VANJSKA KOMPOZICIJA: 5 ČINOVA

SREDIŠTE: Hamletov lik (dvojnost u oblikovanju)
IZVOR:

TEMATIKA – višestruka, utemeljena na oprekama:

- **društvena** (Hamletov odnos prema dvorjanima, korupcija; poltronstvo, idealizam pojedinca ↔ društvo)
- **pravda i nepravda, istina i laž** (smrt Hamletova oca–Klaudije Mišolovka (savjest), zlo (protežnost zla i samouništenje zla) prijateljstvo (Horacije), lažni prijatelji (Rosencrantz i Guildenstern)
- **pitanje života i smrti** (ovozemaljsko i onozemaljsko materijalno i duhovno: Hamletov monolog, ll., Hamletov razgovor s grobarima)
- **obiteljski odnosi** (bratoubojstvo, incest; Hamletov odnos s majkom, Polonijev odnos s Ofelijom i Laertom...)

LIKOVİ

HAMLET - proturječan	OSTALI LIKOVİ
<p>RENEANSNI ČOVJEK: divi se čovjeku, empirijski put do istine, mislilac, mudar i obrazovan, kritički sagledava svijet; želi živjeti u idealnoj dimenziji života; tragičnost izvire iz nemogućnosti ostvarenja te dimenzije</p> <p>SREDNJOVJEKOVNI SVJETONAZOR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oklijeva, pasivan je • melankolik; strah od smrti • nesiguran u pitanje vjere 	<p>KLAUDIJE – realna dimenzija života (spletke, lukavost, sila, ubojstvo; <i>initio malorum</i>)</p> <p>GERTRUDA – brza preudaja, moralna „krkost“</p> <p>DUH – personalizacija Hamletove podsvijesti (<i>O, dušo moja proročka! Moj stric!</i>)</p> <p>HORACIJE – tumač H. riječi, prenosilac istine; prijatelj</p> <p>OFELIJA – žrtva, izdaja pod pritiskom; ludilo, samoubojstvo</p> <p>POLONIJE – poltron, beskičmenjak</p> <p>ROSENCRANTZ I GUILDENSTERN – lažni prijatelji (H. ih šalje u smrt)</p>

ZNAČENJE

- William Shakespeare pripada u najužu elitu vrhunskih pisaca (možda je i najpopularniji svjetski pisac)
- njegova djela predstavljaju okosnicu svjetskih kazališta
- snažnoga su odjeka u drugim umjetnostima, od glazbe do slikarstva i filma
- neprocjenjiv je utjecaj koji je izvršio na svjetsku književnost
- svjetovni i slobodni duh neokovan dogmama vremena
- raznovrstan u prikazu ljudske doživljajnosti koja se kreće od tragedije do komedije, od pesimizma do optimizma

STVARALAČKA BIOGRAFIJA

- Sh. djelo je sačuvano zahvaljujući piščevim prijateljima, koji su sabrali iz teatarskih primjeraka rukopisa 37 njegovih drama i objavili ih –**Prvi folio, London, 1623.**
- **pjesnik** (poeme i soneti), **dramatičar** (komedije, tragedije, kraljevske drame i romantične igre), kazališni djelatnik i glumac

DRAMSKO STVARALAŠTVO

1. **kraljevske drame** ili **historije** obrađuju teme iz engleske povijesti: *Richard II., Richard III., Henrik IV., Henrik V., Henrik VIII., Kralj John...*
2. **komedije** odišu vedrinom u prikazivanju likova iz stvarnog ili izmišljenog svijeta: *Ukročena goropadnica, San Ivanjske noći, Mletački trgovac, kako vam drago, Na Tri kralja ili kako hoćete, Vesele žene windzorske...*
3. **tragedije** su studije čovjekove prirode, ponašanja i morala; glavni likovi opsjednuti su nekom egzistencijalnom odlukom; tragični pesimizam u spoznaji svijeta i čovjeka: *Hamlet, Othello, Kralj Lear, Macbeth, Antonije i Kleopatra, Timon Atenjanin, Julije Cezar, Romeo i Julija, Koriolan*
4. **romantične igre** ili **romance** spoj su tragičnog i komičnog, miješaju elemente prirodnoga i natprirodnoga, likovi imaju simboličku dimenziju: *Periklo, Cymbeline, Zimska priča, Oluja*

SONETI (Shakespeareov/elizabetanski/engleski/šekspirijanski sonet)

- zbirka od **154** soneta
- najveći dio ih je upućen nepoznatom mladom prijatelju (u posveti se spominju inicijali W. H.)
- manji dio je posvećen Crnoj Gospi (Dark Lady)
- petrarkizam i osporavanje petrarkizma, renesansni duh
- tri katrena i jedan distih koji sadrži poantu, misaoni obrat, nerijetko ironiju

stih – jampski pentametar	_____	a
	_____	b
	_____	a
3 katrena	_____	b
	_____	c
	_____	d
1 distih	_____	e
	_____	f
	_____	e
	_____	g
	_____	g

A drugo sve nek je šutnja!